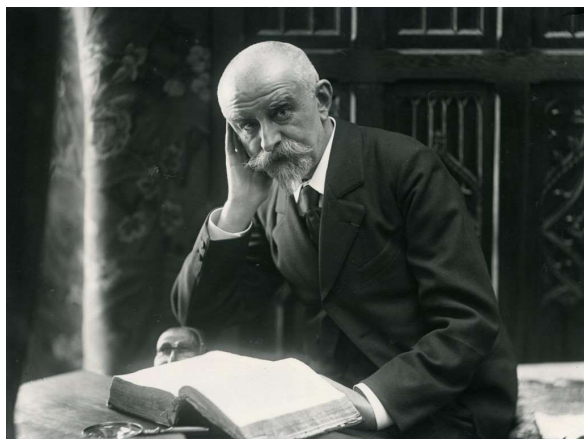

Dekadencens poetik

ANMELDELSE / 17.12.22

Fremskridt og frigørelse slår over i deres egne modsætninger i Joris-Karl Huysmans' 'Fra dybet', hvor også blod, fækaler og sperm flyder i en klæg strøm.

MikkelTheis Paulsen

«Sikkert og vist er det dog, at i dette århundrede vakler vores nerver lettere end før i tiden, selv ved det mindste chok. Du husker nok de udførlige fremstillinger i aviserne af henrettelsen af de dødsdømte: det fremgik at en heddelt nu om stunder går frygsomt til værks, at han lige er ved at besvime, at hans nerver står på højkant når han skal hugge hovedet af en mand. Hvilken jammer!»

Vi befinder os i slutningen af det 19. århundredes Paris, en by der siter af lige dele politisk spænding, fremskridtstro og esoteriske strømninger. Den ellers livstratte forfatter Durtal arbejder ihærdigt på et studie af adelsmanden Gilles de Rais, en brutal barnemorder og sadist, der i 1400-tallets Frankrig fik flere hundrede børns liv på samvittigheden, og dertil dyrkede mere eller mindre usunde interesser som alkymi og satanisme. Durtals lange, essayistiske digressioner afveksles af samtaler med den enigmatiske læge, Des Hermies, besøg hos klokkeren Carhaix, der bor i Saint Sulpice-kirkens tårn, og en bizar sorthumoristisk kurtiseren af den diaboliske femme fatale Madame Chantelouwe.

Noget egentligt plot viser sig sjældent i Joris-Karl Huysmans *Fra dybet* (org. La Bas, 1891), der i år udkom på Det Poetiske Bureau, forrygende oversat til dansk af Annette David, som også har skrevet et glimrende og kontekstualiserende forord. Til gengæld udgør romanen et broget overflodighedsbørn af encyklopædisk viden, rablende eksekurser, litteratur- og kursuskritik, foruden betragtninger om gastronomi, bibelseges, heraldik og kirkeklokkens kulturhistorie (!). »En syndflod af dokumenter«, som kritikeren León Bloy skrev i sin anmeldelse fra 1891, hvilket understreger sammenhængen mellem Durtals projekt og romanens form, der viser sig som en collage over fin-de-siècle-periodens fantasmagoriske Paris – et locus horribilis, hvor satanisme og perversiteter trives under fremskridtets banner:

« – Hvilke bizarre tider! Forsatte Durtal mens han fulgte des Hermies til døren. Lige netop som positivismen er på sit højeste, vækkes mysticismen og manien for det okkulte begynder. – Men sådan har det altid været: århundredernes slutfaser ligner alle hinanden. Alting vakler og forplumres. Når materialismen hærgner, trænger magien sig på. Dette fænomen kommer tilbage en gang i hvert århundrede.»

“ Durtals afsky for kapitalen, middelalderligheden og tidens selvgode positivisme får afløb i studiet af middelalderen

I den forstand har romanen blik for en slags oplysnings dialektik, idet fremskridt og frigørelse slår over i deres egne modsætninger i form af barbari, udbytning og fremmedgørelse – »fremskridtet, det er hykleri der raffinerer lasterne!«, hører vi.

Durtals afsky for kapitalen, middelalderligheden og tidens selvgode positivisme får afløb i studiet af middelalderen, herunder fascinationen af Gilles de Rais' æstetiske raffinement og forfinede ondskab, og i samtaler med den eremitagtige skikkelse, Carhaix, der lever en kontemplativ tilværelse fjernt fra hverdagens enmi og massernes larm.

Titlen *Fra dybet* indeholder således en dobbelt betydning, der simultant refererer til metropolens mørke, amorf underside og et indre, sjæligt kald de profundis. Denne dobbelthed viser sig også stilistisk, idet formfuldende passager med litterær polemik rettet mod Emile Zolas naturalisme og dybsindige analyser af renaissancekunstneren Mathias Grünewalds *Kristusalter* afløses af satanisk liturgi og grufulde beskrivelser af barnemord, voldtægter og orgiastiske tableauer, hvor blod, fækaler og sperm flyder i en klæg strøm.

Og her har vi værketets clue: Durtals erklærede poetik for romanen, der udgør hovedparten af bogens første knap 40 sider, tilsiger at den må »dele sig i to dele – om end sammensvejede eller snarere sammenblandende som de er det i livet – nemlig sjælens del og kroppens del, og beskæftige sig med disses reagenser, konflikter og indbyrdes forståelse.»

Grundtonen er ikke desto mindre pessimistisk, og på den måde tager Durtal stafetten op fra den aristokratiske og nervøse Des Esseintes, hovedpersonen i Huysmans tidligere roman, dekadencebiblen *Mad stemmen* (1884), der forhandler sin samtid – »Så styrt dog sammen, samfund! Gå dog under, gamle verden!» Her tilbyder *Fra dybet* til gengæld en kur i form af katolicismen – en vækkelsesrejse som Huysmans/Durtal fortsætter i romanerne *En route, La Cathédrale* og *L'Oblat*, som forhåbentlig også vil udkomme i Annette Davids oversættelse. Indtil videre kan vi andre nyde nærværende roman, hvis nerver vibrerer med en heftighed, der stadig kan mærkes i dag.

FAKTA

Joris-Karl Huysmans, *Fra dybet*, oversat af Annette David, Det Poetiske Bureau

Joris-Karl Huysmans

FRA DYBET

BUREAUETS LOMMEBIBLIOTEK

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbyder og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

